

UTTALELSE TIL DETALJPLAN FOR LLOYDS MARKED
Plan nr. 3007 421 Ringerike kommune

Sagbrukshistorien er et middel til å fremme og løfte byen vår

Av: Irmelin Maureen Palme Kårbø

Innledning

Lloyds marked, Øya og Tippen er områder med stor betydning for byen vår. Utbygger Håkon Tronrud kaller dem «byens indrefilet». Det som er trist er at «indrefilet», disse betydningsfulle områdene, i disse planene nedbygges til å bli en drabantby for noen få. Skjer det er ikke lenger byen for alle oss andre som bor i andre deler av byen og rundt byen. Det spesielle med byen blir borte. Slik jeg, og mange med meg ser det vil ikke Tronruds planer gi en utvikling som fører byen fremover, men heller det motsatte. Er målet at Hønefoss ikke lengre skal være regionens hovedstad, men heller en forstad/drabantby til Oslo. Jeg kan ikke se at det er det vi ønsker. Hønefoss må være en by som står på egne ben og som stolt kan vise frem sin historie til de som besøker oss og som flytter hit.

Viktige momenter som må vurderes

- Alternative løsninger må på bordet. Vi må huske at vi er forvaltere av en kulturarv. Det må stilles krav til at disse løsningene ivaretar kulturmiljøet og landskapsbildet på en mye bedre og tydeligere måte enn det planforslaget for Lloyds marked legger opp til.
- Øya og Tippen må behandles samlet. Konsekvensutredning må utarbeides..
- Innspill og reaksjoner fra befolkningen i denne høringen, må ivaretas på en betydelig bedre måte enn det vi har sett hittil.

Hønefoss på kartet

I Hønefoss er området ved fossen, Øya, Lloyds og Tippen et unikt historisk område som bør forvaltes og utvikles i tråd med den historien og den betydning elven, fossen og trelasten har hatt for utvikling av byen fram til i dag. Det er jo nettopp historien som er grunnen til at byen ligger der den gjør. Det er en historie som ikke er et hinder for utvikling, men som gir muligheter og er et middel, og en plattform til å lage gode kulturelle og sosiale arenaer. Det kan bli arenaer som gjør at vi som bor i og rundt byen bruker den og ønsker besøke den og det den har å tilby. Historien er også et middel som vi kan bruke for å utvikle byen til en attraksjon for turister, noe som vil føre til vekst og utvikling for vårt næringsliv. Forteller vi historien og legger inn kos, lek og aktiviteter så blir vi attraktive.

Fortetting er en trussel mot kulturminneverdier

Det snakkes mye om at fortetting er veien å gå for å få en bærekraftig byutvikling. Men er det det. Jeg mener det påhviler både kommunen og ikke minst en som er eier av historiske eiendommer å bevare og utvikle disse slik at historien ikke forsvinner.

Den fortetting som planene for på Øya, Lloyds marked og Tippen viser ødelegge for den sjelen som finnes i de gamle historiske bygningene. Det ødelegger også byens sjel.

At denne lille byen vår ligger her ved fossen og elven finnes i den historien disse bygningene forteller.

Fortidsminneforeningen har også uttrykt sin bekymring: «Den relativt ekstremt høye utnyttelsen som ligger i planene går i konflikt med Rambøll sin rapport». Denne rapporten sier på side 14, bla.: «En god byplan er helhetlig og langsiktig med tydelig mål om å skape samspill mellom mennesker, natur, landskap, arkitektur, mobilitet og luftkvalitet for å nevne noe.», Dette er alle argumenter for en konsekvensutredning av hele området; Øya, Lloyds og Tippen.

Riksantikvarens by-strategi

Er rådmann, politikere og utbyggere klar over hva Riksantikvaren formidler i sin by-strategi av 2017-2020. Strategien tar for seg «den historiske byen» med bevarte bygninger, gater, plasser og grøntanlegg og mulighet for god forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer i alle byer, til beste for samfunnet, kommunen, innbyggere, besøkende og næringsdrivende.

I forordet til strategien står det bl.a. (kursiv skrift):

«Viktige deler av en nasjons historie er knyttet til byene, hvordan de er utformet, og hvor de ligger. Mange byer har en lang historie, og noen av disse fortellingene går helt tilbake til middelalderen. Dagens byer bærer med seg sporene etter historien, både i form av gatenett og eiendomsstruktur, bygninger og bygningsmiljøer. Det er disse kulturminnene og kulturmiljøene som karakteriserer byen og gir den særpreg og egenart.»

Plasser, torg og bygninger av ulik alder har stor opplevelsesverdi for innbyggere og besøkende. Kulturarven som byene er bærer av, er også viktig for identitet, samhold og tilhørighet. Den er en ressurs for besøkende og alle som bor i byen, den skaper attraktive bymiljøer, og den gir grunnlag for reiseliv og næringsutvikling.»

Øya, Lloyds marked og Tippen er nettopp slike plasser, torg og bygninger som har stor opplevelsesverdi, og som gjennom god og planmessig utvikling vil kunne gi økt opplevelsesverdi for alle.

På reiser rundt om i verden så er det vel nettopp de historiske områdene vi ønsker å besøke. Jeg kan ikke tenke meg at historiske byer som Roma eller Athen ville plassere en kjempeblokk, og boligblokker i stål, glass og betong midt i sine historiske områdene. Det er jo de områdene turistene kommer for å besøke, og det er slike områder som er grunnlag for fremtidig økonomisk vekst og utvikling.

«Målet om en bærekraftig by- og samfunnsutvikling innebærer krav om korte reiseavstander, økte byggehøyder og energieffektivisering. Befolkningsvekst i de større byene, utbygging og fortetting gjør at verneverdige bygninger og historiske bymiljøer ofte settes under press. Samtidig som de større byene opplever krav om utbygging, taper mange mindre byer og historiske bymiljøer attraktivitet i konkurranse med etablering av forretninger og annen virksomhet utenfor bykjernene.»

Bane og vei som enda ikke bygget brukes som begrunnelse for å tvinge frem en utvikling av byen vår i en retning som sannsynligvis ikke vil være formålstjenlig på sikt. Hvor mange som faktisk vil velge å flytte til Ringerike er høyst usikkert. At de som potensielt kommer hit vil bo i blokk er også høyst usikkert.

Områdene Øya, Lloyds og Tippen må ses på i sammenheng, og det må gjennomføres en grundig konsekvensutredning. Vi har enda muligheten til å gjøre de fremtidsrettede riktige valgene for byen vår.

«Funksjonstømming og utflytting representerer også en utfordring for bevaring av kulturminner og kulturmiljø. Hvordan man møter disse utfordringene, vil være avgjørende for bymiljøet og de urbane kvalitetene i fremtiden. Dagens byutvikling tilfører nye fortellinger til byenes historie, men må samtidig ivareta de fortellingene som allerede er der.»

Jeg håper at de folkevalgte er sitt ansvar bevisst og velger den retning for byen som gir godt miljø, trivsel og store muligheter for positiv og bærekraftig utvikling for vår by og vår region. Bevarer det gamle som en gave til våre etterkommere, og la nye bygninger spille på lag med de historiske bygningene, ikke som i Tronruds planer et bygg som overskygger det meste, både de gamle bygningene, elven/fossen, Nordsiden, mm.

Som forslaget fra Erik Karlsen m.fl. viser så ligger det mange spennende muligheter i disse områdene som vil kunne være særdeles positivt for byen, og som gir positivitet til miljøet i byen vår, og som «tilfører nye fortellinger til byens historie», men som «samtidig ivaretar de fortellinger som allerede er der».

«Kulturminnene og kulturmiljøene i byene bør forvaltes i et langsiktig perspektiv og samtidig tas i bruk som ressurser og fellesgoder for å utvikle et godt samfunn og attraktive byer. En langsiktig og bærekraftig

forvaltning av de historiske bymiljøene forutsetter at de gamle bygningene brukes og pleies, og at de historiske bygningsmiljøene fortsatt oppleves som attraktive bomiljøer med tilstrekkelige service- og forretningsfunksjoner.»

Vi har tid til å tenke oss godt om. Vi trenger ikke fatte beslutninger en travelhet som gjør at vi ikke klarer å se alle mulighetene som ligger her. Hønefoss er bygget på sagbruk og trelast. Byen har en historie å fortelle som bør være interessant for flere enn vi som bor her. Høyblokker som står tett i tett gir ikke attraktive bomiljøer, og utestenger de aller fleste fra de områdene som burde være «alles eiendom».

Samlet konsekvensutredning for utbygging av Øya, Lloyds og Tippen

En samlet konsekvensutredning for Øya, Lloyds marked og Tippen må utarbeides. Fordeler og ulemper må trekkes frem, og spørsmålene fra befolkningen må drøftes via en reell og god medvirkning. Det må skje FØR detaljplanene for Lloyds marked blir fastsatt, men også FØR detaljplaner for Øya og Tippen blir fast satt.

Utbygger har egne planer for både Øya, Lloyds og Tippen. Han legger opp til sluttbehandling for disse områdene med kort mellomrom. Vi kan ikke vurdere utbygging av Lloyds marked for seg selv. Dette området må ses i sammenheng med Øya og Tippen, og de tre områdene henger sammen og må vurderes som en helhet. Det blir feil å dele denne helheten opp og behandle disse bit for bit for å slippe en konsekvensutredning». De konsekvenser disse bygningene vil få for Hønefoss vil vi måtte leve med for alltid.

Vi har det ikke så travelt at vi ikke kan ta oss tid til å vurdere alternativer, utrede konsekvenser og scenarier som viser hvordan byen vår gjennom en spennende sagbrukshistorie kan utvikle seg til et spesielt og interessant sted å besøke for tilreisende, turister og tilflyttere.

Det er mange byer i Norge som nok angrer på at de har tillatt utbyggere å fritt frem «utvikle byen» til fordel for sin egen lommebok i stedet for til fordel for befolkningen. Som politikere har dere et ansvar å nettopp utrede konsekvensene for de beslutninger dere tar og hva disse vil bety for fremtiden. Byen vår, Hønefoss har en identitet og verdighet som må tas vare på.

En by som ikke lengre er et samlingspunkt for alle som bor i Regionen, men en drabantby uten interesse for andre enn de som har bosatt seg der, har liten interesse. Det hjelper lite med kulturhus og andre kulturaktiviteter om miljøet i byen er intetsigende og kjedelig. Da reiser vi heller andre steder.

Ser ikke kommuneledelsen, mot all formodning, behovet for at det utarbeides en konsekvensanalyse, må vi, innbyggerne i Hønefoss/Ringerike få vite begrunnelsen.

Et kontorbygg ved fossen er det virkelig det vi trenger?

Mange lokaler står dessverre tomme i byen vår. Det er synd, men det viser jo at den utvikling som det har vært lagt opp til gjennom de siste årene ikke har vært formålstjenlig. Det er vel i mange tilfeller fattet vedtak uten at det er gjort en vurdering av konsekvens.

Dessuten har pandemien vist oss at i en digitale tidsalder kan en ansatt i teorien jobbe hvor som helst fra. I ett og et halvt år nå har store deler av Norges befolkning jobbet på «hjemmekontor». Flere bedrifter signaliserer at de har redusert antall kontorarbeidsplasser og forventer at de ansatte i større grad kan flekse mellom å jobbe «på kontoret» og sitte hjemme.

Erfaring fra denne pandemien bør derfor være at behovet for kontorarbeidsplasser nok ikke er like stort som tidligere. Jf. en fersk undersøkelse fra NHO i 2021, viser at anslagsvis 40% av jobbene i Norge kan gjøres hjemmefra. Det skulle tilsi at et kontorbygg på 14 etasjer ikke er det byen trenger.

Avslutning

Det er enda tid til å ta de gode og riktige beslutningene for byen, regionen og kommunen vår.

Gjennom gode prosesser som ivaretar historien og gir befolkningen et godt bymiljø med åpne plasser, luft og lys vil vi kunne utvikle byen til å bli et sentrum for alle som bor på Ringerike.

Hønefoss er i dag et regionalt sentrum og et knutepunkt for en stor region. Byen har vært og er et naturlig handelssentrum og har gjennom de siste årene også utviklet seg til å bli en kulturby for befolkningen i

Ringerike, Hole og Jevnaker. Derfor, bruk byens historie som et middel til å løfte byen og området rundt fossen, ikke bygge det ned med store blokker som for alltid vil ødelegge disse mulighetene.

Vi har nå muligheten til å bygge og utvikle en særdeles spesiell by hvor historien spiller på lag med utviklingen og gir trivelige og gode arenaer for både handel-, turisme-, kulturaktiviteter, og med plass og luft for folk i alle aldre til trivsel, kos, lek og aktiviteter som gjør at en ønsker å komme tilbake.

28. august 2021

Irmelin Maureen Palme Kårbø